

Wolfgang Amadeus Mozart

född 1756, död 1791, österrikare, väckte redan som 6-åring fullständig furor på en pianoturné till München och Wien och följande till Paris. Påståendet att underbarn aldrig blir något som vuxna jävas av denne mästare på musikens olika områden, nämnd jämt Bach och Beethoven som en av de stora. Hur han under sitt trettiofemåriga liv hann genomföra ett så bländande rikt livsverk, förblir en gåta. Men han började tidigt och hade vid tio års ålder gjort flera pianosonater, symfonier och ett oratorium. Efter år av triumfer dalade hans stjärna, och när han dog vid ännu icke uppnådda 36 år, var han så utfattig att det inte fanns medel till en "hederlig" begravning, varför hans kropp hamnade i en gemensamhetsgrav på en fattigkyrkogård.

Under sitt dödsår, 1791, skrev han musiken till Trollflöjten, i dag känd för hela Sverige genom televisionen. Mitt ibland skälmska upptåg och komiska mellanspel rör sig handlingen kring de stora frågorna om livets mening och mål. Från juni samma år daterar sig Ave verum corpus (Hell dig, sanna lekamen), en nattvardsmotett som hör till hans mest sjungna, kända och älskade verk. Ledmotivet är Jesu lidande och död, men också vår egen död klingar med i ord och toner. Hans sista verk är Requiem (av Requiem aeternam dona eis, Domine – evig frid giv dem, Herre!). Det är en mässa, med mässans vanliga beståndsdelar, men med tyngdpunkten lagd på vissheten om döden och domen och bönen om frälsning och frid. Sommaren 1791 hade mästaren uppsökts av en man, som under hemlighetsfulla omständigheter beställde en dödsmässa. Fastän redan dödsmerkt av sjukdom åtog sig Mozart beställningen. Under arbetet blev han allt sämre till hälsan, och han torde ha insett att det var sin egen dödsmässa han komponerade. På trosbekännelsens plats i requiem-mässan har han lagt in Dies irae, Vredens dag (Se sv ps 609 i 1937-års psalmbok). Den skildrar yttersta dagens fasa, domsbasunen hörs ljuda. Men genom detta tränger sig bönen om förbarmade fram. Och det hela klingar ut i körerna: "O Guds Lamm, som borttager världens synder, giv dem evig frid!" och: "Evig frid giv dem, Herre, och eviga ljuset lyse dem."

Detta Requiem blev Mozarts sista verk. Han lämnade det efter sig i ofullbordat skick, och en vän har lagt sista hand vid denna den store mästarens svanesång.

(Sven Danell: SAGT INFÖR DÖDEN - KONSTNÄRER, SIARE OCH SKALDER)